

Ten eerste

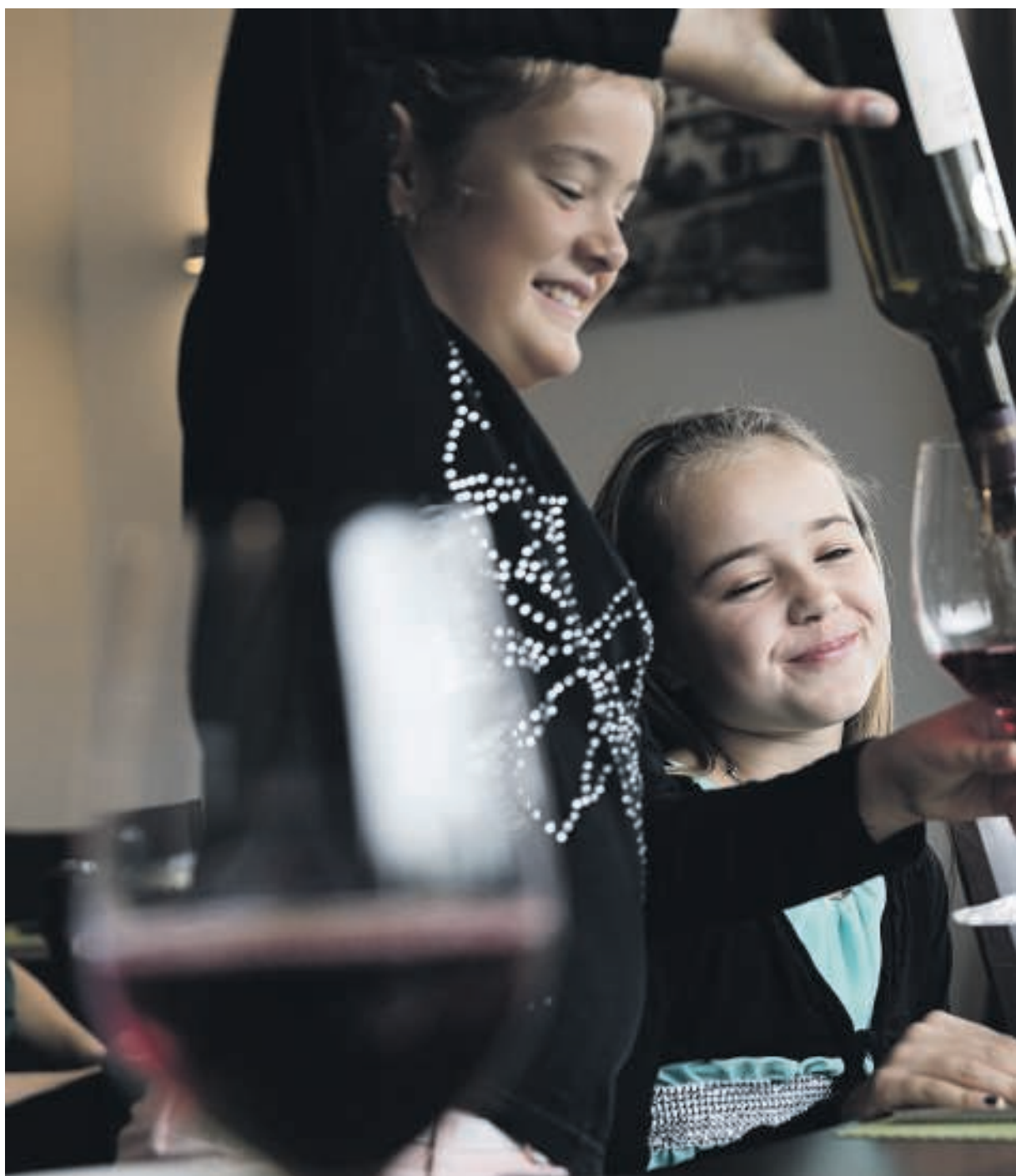
Het is een rage in Duitsland. De kinderen naar een etiquettecursus sturen waar ze 'goede manieren' leren volgens de klassieke geboden van Adolph Freiherr Knigge uit de 18de eeuw. 'Je zegt geen gezondheid als iemand niest.'

De docente leert Chinese studenten de correcte fleshouding.

Weichselgartner-Nopper: 'Jasje dicht als je staat, benen stukje uit elkaar'

Kinderen leren tijdens de cursus 'Kinderknigge' in Bad Sachsa hoe ze een glas wijn moeten inschenken.

REPORTAGE ETIQUETTECURSUS

Denk erom, niet in een keer je glas

Sterre Lindhout
Bad Sachsa

Niet zomaar niezen. Het antwoord van Fabienne (11) op de vraag wat 'goede manieren' zijn, is op zich verrassend. Maar etiquettecoach Gudrun Weichselgartner-Nopper is tevreden. 'Heel goed. En wat doe je dan, in het geval je toch moet niezen in gezelschap?'

Fabienne grijpt naar haar neus en draait discreet weg, tot alleen nog haar met zilveren pailletten bedekte rug zichtbaar is. 'Pardon', zegt ze met de zelfbewuste discretie van een dame in de dop. 'En jullie?' Weichselgartner-Noppers gezicht verradert een strikvraag. 'Gezondheid!', roept de rest van de kinderen in koor.

Weichselgartner-Nopper schudt uitbundig haar hoofd, de grote blauwe edelsteen om haar nek schudt mee. 'Nee, dat zeggen we niet. Wij zeggen niets.' Weichselgartner-Nopper legt uit dan niezen onangenaam is voor degene die niest, en dat het dus beleefder is als het gezelschap het negeert.

'Takt kent de waarheid, maar noemt haar niet', citeert Weichselgartner-Nopper de man wiens naam in Duitsland een synoniem is geworden voor goede manieren: Knigge.

Om precies te zijn, Adolph Franz Friedrich Ludwig Freiherr Knigge uit Hannover, die in 1788 het boek met de niet onbe-

scheiden titel *Over de omgang met mensen* schreef.

Knigge is in Duitsland in de mode. Businessknigge, knigge voor thuis, datingknigge, congresknigge, restaurantknigge, een opfriscursus knigge voor aan tafel en, natuurlijk, knigge voor sociale media; online vind je een schier eindeloos cursusaanbod in alle uithoeken van Duitsland.

Maar het zijn de cursussen Kinderknigge die het hardst groeien. Weichselgartner-Nopper, die al zes jaar kniggetrainer, heeft de cursussen en de websites uit de grond zien schieten. Inmiddels leidt ze ook andere kniggetrainers op.

Waarom Kinderknigge zo in opmars is? 'Heel eenvoudig', zegt Weichselgartner-Nopper. Ouders hebben steeds minder tijd voor hun kinderen. 'Vroeger was de gezamenlijke middagmaaltijd volgens Weichselgartner-Nopper hét moment dat ouders hun kinderen opvoedden. Nu zitten kinderen de hele dag op school.

'Vaak melden ze hun kinderen aan na een desastreus verlopen restaurantbezoek', zegt ook Knigge-trainster Gravin Sophie Von Seydlitz. 'Niemand wil zich voor zijn kind hoeven schamen.'

De vijf cursisten in Bad Sachsa gedragen zich overigens engelachtig, drie hele uren lang. Zelfs de kleine Marlene (5), die het eerste uur zachtjes angstige tranen met tuiten huilt op haar gouden trui, eet uiteindelijk zonder te morsen artisjok - en

Je mag de werkelijkheid ook best wat mooier maken dan zij is

Gudrun Weichselgartner-Nopper
Cursusleidster Kinderknigge

oogst daarbij een aai over haar bol van Nopper.

Alleen Robin gedraagt zich een beetje zoals je verwacht van een jongen uit groep 8 die op zaterdagochtend door zijn ouders naar een etiquettecursus is gestuurd. Hij draait op zijn stoel en trommelt met zijn vingers op de muur. Maar vanaf het moment dat het dienblad met Kindersekt binnen wordt gedragen, is ook hij een en al enthousiasme.

Jennifer (8) mag kelner spelen. 'Van rechts moet ik komen hè?' Weichselgartner-Nopper knikt. 'Geen ellebogen, Robin, we zijn hier niet op een volksfeest. En denk erom, niet in een keer je glas leegdrinken.'

Maar een cursus Kinderknigge gaat om meer dan tafelmanieren en oude tradities. 'Jullie hebben hier zelf het meeste belang bij', zegt Weichselgartner-Nopper terwijl ze een stralende glimlach op haar rood gestifte lippen tovert. De kinderen knikken ijverig.

Meteen aan het begin van de cursus heeft Weichselgartner-Nopper uitgelegd dat je met goede manieren sneller aanvoerder van je voetbalteam wordt, of klasvertegenwoordiger. 'Het kan zelfs van voordeel zijn in de liefde', zei ze, waarop Jennifer een hardgrondig 'iew!' uistootte.

Weten hoe het hoort om er in het leven je voordeel mee te doen. Zo, onverbloemd, staat het ook op de website waar Weichselgartner-Nopper: 'Wie de regels kent, wordt als kind al makkelijker geaccepteerd.'

En zo past Knigge naadloos in de Duitse samenleving van nu. Enerzijds omdat in die samenleving nog steeds veel waarde wordt gehecht aan het kennen en volgen van regels, anderzijds omdat het hedendaagse idee dat persoonlijke optimalisatie een garantie is voor maatschappelijk succes, diep in Duitsland is doorgedrongen.

Je vraagt je af of de op portretten wat amechtig ogende edelman Knigge ooit heeft bevroed dat zijn boek tweeënhalve eeuw later nog steeds de basis zou vormen in wat men in Duitsland onder goed gedrag verstaat.

En hoe zou hij hebben gereageerd als iemand hem verteld had dat Gudrun Weichselgartner-Nopper later op dezelfde zaterdag nog een cursus zou geven aan 18 voornamelijk Chinese pubers van een nabijgelegen privégymsnasium?

Ze zijn door hun ouders naar Pedagogium Bad Sachsa gestuurd omdat ze zijn voorbestemd later de Europese tak van het strikte Chinese onderwijssysteem te ontwijken.

Gudrun Weichselgartner-Nopper heeft zich omgekleed in een strak zwart pak, 'wat cooler voor de leeftijdsgroep,' haar gezicht opnieuw opgemaakt en zich een wat serieuze toon aangemeten.

Smalltalk is het alfa en omega van het programma. Een voor een moeten de cursisten zich voorstellen, wederom met een